Begrotingsraad 12 november 2026

Dank u voorzitter,

Ik wil allereerst opmerken dat dit pleidooi niet door A.I. of met ondersteuning van A.I. of A.I. gerelateerde middelen is geschreven. Dan gaan we nu naar de verschillende deeldomeinen te beginnen bij de inleiding. Daarna volgen de uitgelichte onderwerpen sociaal domein en veiligheid.

Inleiding

Regeren is vooruitzien. En laat deze begroting nou een grote vooruitziende blik hebben. Het visionaire straalt ervan af – Nostradamus is er niets bij.

Een greep uit de voorspellingen;

- A.I. gaat over 2 jaar, vanaf 2028, tonnen winst opleveren op het ambtelijk apparaat. Dat is de beste investering ooit! – binnen 2 jaar de volledige investering terugverdienen en daarna winst maken. De beste obligaties en indexfondsen leggen het ertegen af. We moeten alleen de business case nog verder uitwerken.
- We nemen vast een voorschot op de verruiming van parkeertijden. Daarmee spekken we de gemeentekist met 140k per jaar! We moeten alleen het gesprek met de raad nog opstarten en de visie nog verder uitwerken.
- We gaan inhuur omzetten naar eigen personeel. Dat levert forse besparingen op! Dat het lastig is en blijft om goed personeel te vinden én vast te houden even ter zijde.
- We gaan de woningbouw versnellen! De precieze invulling daarvan blijft even voor wat het is, maar de start in deze begroting is er!
- We zetten het Smart Delta project voor 50% in de boeken, want we moeten voor juli 2027 een keuze maken. Dus dan is 50% logisch, want dat is de helft van 2027.
- We gaan datagedreven werken in het sociaal domein. Dit gaat hoe dan ook besparingen opleveren. Welke precies is nog wat onduidelijk, maar dat volgt!

Tot zover even de sinecure. Nu de bijsluiter, want zaken kunnen tegenvallen – De hype cycle kent vele ontwikkelingen en tegenvallers zijn van alle tijden. De richting zelf is wat ons betreft overigens prima. We moeten iets proberen en dat snapt onze fractie ook. En ook dat je soms een voorschot moet nemen op zaken. Daarbij willen we deze punten best het voordeel van de twijfel geven. Maar het rooskleurige kan nog wel eens tegenvallen – en dan?

Voorzitter onze fractie heeft ook wat AB testing gedaan op drie van deze pijlers. Te weten AI, parkeren en Smart Delta. Daarbij ook wat voorspellingen;

1. Voor A.I. – het gaat hier om algoritmen. A.I. dat zaken overneemt van mensen. Wellicht kent u ook de Turingtest – de voorspelling dat de machine een mens rond het jaar 2000 zou gaan verslaan. De test was simpel; “Een machine is intelligent als een mens via een chatgesprek niet meer kan onderscheiden of hij met een computer of een mens praat.”

Je ging dan in gesprek met óf een mens of een machine. Maar wat ons betreft is het niet óf, maar én. Het idee dat de zaken worden overgenomen door A.I. is wat ons betreft te kort door de bocht. Het idee dat mensen er mee leren werken om zo de processen verder te verbeteren en de dienstverlening verder te optimaliseren lijkt ons meer plausibel.

Vraag is dan wel hoe we hierin vinger aan de pols houden. Net als dat we graag datagedreven willen werken of meer op KPI's willen sturen is het wellicht ook erg slim om wat meer vinger aan de pols te houden op dit dossier. Dit gaat immers over alle lagen van de organisatie. Wij pleiten dan ook voor een jaarlijks A.I. rapport – waarin efficiëntieverbeteringen en andere zaken rond dit punt worden opgenomen in een verantwoording naar de raad. **Motie: A.I. als hulpmiddel, niet als doel op zich**

2. Voor het verruimen van de parkeertijden - de binnenstad is voor bezoekers overdag en bewoners in de avond. Dat was altijd het grote uitgangsprincipe in Gorinchem. Dit lijken we vergeten te zijn. Is er overleg hierover geweest met bewoners of wat te denken van de ondernemers in de binnenstad? **Vraag aan het college**

   Als dat niet het geval is, dan kan het wel eens slim zijn om de passage te schrappen. Immers; we weten helemaal nog niet welk middel we hier gaan inzetten.
   Amendement: de zaken even parkeren

3. En dan; op 1 juli meteen de handdoek in de ring als het gaat om Smart Delta en geen enkele kostenpost meer maken? Trouwens; waarom gaat het college ook uit van het scenario dat we niet meer mee willen doen? Missen we dan geen kansen als het gaat om de regio deals en regionale samenwerking op dit gebied? **Vragen aan het college**

Laten we de overgang naar het volgende onderwerp nog iets vloeiender maken met een leuke zin. Bijvoorbeeld met een tegenstelling; laten we niet alleen vooruitkijken op basis van voorspellingen, maar ook naar de werkelijkheid van vandaag.

Sociaal domein;

De grootste post in onze begroting. Wij maken ons al lange tijd zorgen over ontwikkelingen hier. En waar gaan we in de toekomst de zaken mee afdekken. Waar eerder nog moties voorbijkwamen om zoveel mogelijk in de reserve sociaal domein te stoppen of deze te beschermen – Denk nog aan het amendement Bescherm de Sociaal Domein Reserve uit 2024 - vliegt het er nu uit. De helft blijft over maar de kosten gaan aanzienlijk toenemen.

En recent is het Regio in Beeld rapport uitgekomen vanuit UWV. Dat constateert dat vooral techniek en zorg structureel personeelstekort kennen. En dat staat nog naast de vergrijzing. Een kwart van alle medewerkers is 55 jaar of ouder. We zullen dus een antwoord moeten

vinden op de vraag hoe Gorinchem de economie straks overeind houdt in een tijd waarin arbeid in deze sectoren schaarser wordt. Wat gaan we hieraan concreet doen? **Vraag aan het college**

Veiligheid

Op veiligheid lijkt alles koek en ei..

- We gaan investeren in meer BOAS- of lees eigenlijk meer BOA want we doen er 1 FTE bij. Alle beetjes helpen natuurlijk, maar of het echt zoden aan de dijk zet betwijfelen we. Zijn we hierin wel al op volle bezetting al of staan er nog veel vacatures open? En als er nog veel open staat; hoe gaan we dat dan zo spoedig mogelijk invullen? Is het trouwens niet een idee om dit voor de beleidsmakers ook mogelijk te maken; een paar dagen per jaar meelopen of misschien als onderdeel van de introductieweken van alle nieuwe mensen die we gaan aannemen? **Vraag aan het college**

- We hebben de hoogste inbraakpieken van de laatst jaren; vooral diefstal kent hoogtijdagen. Onze politie krijgt daarbij steeds meer te maken veel overlap richting het sociaal domein – denk aan de inzet bij multi-probleem gezinnen of maatschappelijke weerbaarheid. Allemaal ontzettend belangrijk, maar hoe zorgen we ervoor dat we de basistaken niet uit het oog verliezen.
    - Een voorbeeld is het parkeerterrein in de Uiterwaarde. Deze kent inmiddels een hoge bezetting en zodra we op onze parkeerterreinen een mobiele camera weghalen slaan de inbraakgroepen toe. Hoe gaan we dit dan voorkomen in de toekomst? Waarom is een dummy camera geen optie? En ja; wij weten ook wel dat het een dummy is; maar je hoeft het er niet met grote letters op te zetten. Voorkomen is beter dan genezen. **Is het college dit met ons eens?**

Maak een statement die je niet uit het oog wil verliezen.

Want voorzitter, wij hebben het liefst niet alleen voorspellingen, maar ook een gedegen voorbereiding op de toekomst.

Ik ben benieuwd of de collega's dit pleidooi kunnen onderscheiden van een A.I. pleidooi of niet? 😉 Laten we morgen samen kijken naar de reacties.

Dit is het einde van het pleidooi.

Dank u wel!

namens
VVD Gorinchem